

МЕТОДИКА САМОРОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ

УДК 378:005.22:37.015.31:111

Володимир Піддячий, кандидат педагогічних наук, молодший науковий співробітник відділу андрагогіки
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, м. Київ

МЕТОДИКА САМОРОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ

У статті розглянуто проблему саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога через призму європейської інтеграції України. Вказано на нові перспективи, які відкриваються перед студентами на основі володіння англійською мовою. Обґрунтовано необхідність саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога. Розглянуто послідовність дій для ефективного та успішного опанування англійською мовою. Запропоновано методика саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога на рівні А1 та А2 з використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій навчання. Розглянуто рівні володіння англійською мовою згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Ключові слова: саморозвиток, англomовна компетентність, майбутній педагог, методика, рівні володіння мовою, підготовка, самопідготовка, Інтернет.

Лит. 14.

Владимир Поддячий, младший научный сотрудник отдела андрагогики
Института педагогического образования и образования взрослых НАПН Украины, г. Киев

МЕТОДИКА САМОРАЗВИТИЯ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТЕ ЕВРОПЕЙСКИХ ОРИЕНТИРОВ

В статье рассмотрена проблема саморазвития англоязычной компетентности будущего педагога через призму европейской интеграции Украины. Указано на новые перспективы, которые открываются перед студентами на основе владения английским языком. Обоснована необходимость саморазвития англоязычной компетентности будущего педагога. Указана последовательность действий для эффективного и успешного освоения английского языка. Предложена методика саморазвития англоязычной компетентности будущего педагога на уровне А1 и А2 с использованием современных информационных ресурсов и технологий обучения. Рассмотрены уровни владения английским языком в соответствии с Общоевропейскими Рекомендациями по языковому образованию.

Ключевые слова: саморазвитие, англоязычная компетентность, будущий педагог, методика, уровни владения языком, подготовка, самоподготовка, Интернет.

Volodymyr Pydyachiy, Ph. D. (Pedagogy), Research Assistant of the Andragogy Department
Institute of Pedagogical and Adult Education
National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv

THE METHODS OF SELF-DEVELOPMENT OF FUTURE PEDAGOGUE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN ORIENTATIONS

The article deals with the problem of self-development of English competence of a future pedagogue in the light of European integration by Ukraine. The author specifies on the new perspectives that open to students on the basis of English. The necessity of self-development of English competence of a future pedagogue is highlighted. The article presents the sequence of actions for the effective and successful mastering of English and the method of self-development of English competence of future pedagogue at A1 and A2 levels by using the modern information technology resources and training. The article considers the levels of English proficiency according to the Common European Framework of Reference for Languages.

Keywords: a self-development, an English competence, a future pedagogue, methods, levels of language proficiency, study, self-study, the Internet.

Постановка проблеми. Україна перебуває на шляху побудови громадянського суспільства, яке передбачає посилення значення рівноправності людей, толерантного ставлення до плюралізму думок, широку комунікацію як в середині країни так і за її межами тощо. У зв'язку з цим освіта, мовна компетентність та міжкультурні зв'язки

поступово підсилюють своє пріоритетне значення, особливо в сфері підготовки працівників педагогічної професії [11].

І.А. Зязюн зосереджував увагу на тому, що педагог має вільно володіти іноземною мовою [4, 88 – 89]. У відповідності до цього підготовка та самопідготовка майбутніх педагогів має бути спрямована на її опанування. Це методологічне

МЕТОДИКА САМОРОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ

положення набуває все більшого визнання в умовах сьогодення.

Предметом даного дослідження виступає саморозвиток англomовної компетентності майбутнього педагога на рівні A1 та A2. Це обумовлено тим, що англійська мова є мовою міжнародного спілкування, володіння нею дозволяє розширити доступ до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних ресурсів, допомагає відкривати та використовувати нові можливості. Її активне застосування у навчальній, а згодом і професійній діяльності, сприятиме інтенсифікації інтеграції до світового науково-освітнього простору.

Здатність орієнтуватися не тільки в україномовному та російськомовному, але й в англomовному інформаційному середовищі та активне використання найкращих здобутків дозволяє підвищити конкурентоспроможність фахівця на ринку праці. Для того щоб Україна змогла покращити співпрацю з ЄС та поширити свої культурні, політичні та соціальні зв'язки у світі, “мовний бар'єр”, що існує у сучасному українському суспільстві має бути поступово подоланий.

Зважаючи на європейський вектор розвитку українського суспільства, вивчення англійської мови набуває все більшої пріоритетності [14]. Зокрема, це підтверджується введенням нових освітньо-наукових стандартів, які висувають до професіоналів вимогу володіння англійською мовою на рівні B2 [8].

Проблемам сутності та змісту підготовки майбутніх педагогів присвячені напрацювання В. Андрущенка, Н. Дем'яненко, І. Зязюна, О. Падалки та ін.; дослідження теорії та методики розвитку й саморозвитку представлені у працях А. Глеттхорна, С. Дейя, Л. Зязюна, І. Зязюна, В. Лозового, А. Харгрівса та ін.; напрацювання щодо формування англomовної компетентності представлені у роботах В. Плахотника, Т. Полонської, І. Пінчука, Т. Пахомова та ін.

Аналіз літератури дозволив встановити, що недостатньо дослідженою є проблема саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога та використання ефективних методик її формування на різних рівнях опанування англійською мовою.

Мета статті полягає у розробці методики саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога на рівні A1 та A2.

Результати теоретичного дослідження. У підтримку національної програми “Україна Speaking” президент оголосив 2016 рік роком англійської мови [9]. Відповідно до неї на період з 2015 – 2020 рр. заплановано отримати такі

результати: 100% державних службовців “категорії А” будуть розмовляти однією з офіційних мов консульства Європи; 75% випускників старшої школи будуть розмовляти двома іноземними мовами; 20% українців вільно володітимуть англійською мовою (згідно з даними опитування British Council у 2015 році було 7%) [5].

На основі національного глосарію вищої освіти [12, 28 – 29] та Закону України “Про вищу освіту” [3], визначено, що саморозвиток англomовної компетентності майбутнього педагога – це процес формування та вдосконалення у студента, що опановує педагогічну професію англomовних знань, умінь, практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей та морально-етичних цінностей через самоосвітню й самовиховну діяльність, характерними ознаками яких є автономність, здобуття досвіду та другорядність стороннього впливу. Методика саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога є сукупністю взаємопов'язаних методів самоосвітнього і самовиховного характеру, які його забезпечують.

Для ефективного та успішного опанування англійською мовою доцільно:

1. Визначити свій рівень володіння англійською мовою за допомогою Placement Test. Це здійснюється завдяки спеціальним безкоштовним онлайн програмам, зокрема: 25 питань від Британської ради (<http://learnenglish.britishcouncil.org/en/content>); Cambridge English (<http://www.cambridgeenglish.org/test-your-english/adult-learners/>) тощо.

Згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти (Common European Framework of References, CEFR) існує шість рівнів володіння мовою, які були розроблені Асоціацією Мовних Експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe): інтродуктивний (Breakthrough або A1), середній (Waystage або A2), рубіжний (Threshold або B1), просунутий (Vantage або B2), автономний (Effective Operational Proficiency або C1) і компетентний (Mastery або C2). Вони охоплюють проміжок від базового до практично бездоганного рівня володіння мовою. На них зорієнтовані навчальні посібники, довідники, словники та тести з будь-якої європейської мови [2].

Щодо англійської мови, то рівні A1 та A2 – є базовими, вони дозволяють жити в іншомовному середовищі, тому складений іспит на володіння рівнем A2 визнається для отримання робочих віз. B1 – це англійська для повсякденного спілкування, B2 дозволяє спікуватися в діловому

МЕТОДИКА САМОРОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ

середовищі та навчатися в коледжах за кордоном. Просунуті рівні C1 та C2 означають вільне володіння мовою, дозволяють навчатися в університетах і займати найвищі посади в компаніях.

2. Щодня приділяти вивченню англійської мови по 20 – 30 хв. або по 1 год. тричі на тиждень. Закономірність проста: чим нижчий рівень, тим частіше треба займатися. Середній рівень можна підтримувати регулярними заняттями раз на тиждень [10].

За умови тривалої відсутності практики незалежно від результатів Placement Test доцільно у зручному темпі розпочати вивчення англійської мови з рівня A1. Він передбачає: розуміння і вживання побутових повсякденних виразів; вміння будувати елементарні речення з метою задоволення конкретних потреб; здатність відрекомендуватись або представити когось, запитувати і відповідати на запитання про деякі деталі особистого життя, про людей, про речі тощо; уміння взаємодіяти на простому рівні, якщо співрозмовник говорить повільно і чітко та готувати прийти на допомогу [2].

Методика саморозвитку англійської мови майбутнього педагога на рівні A1 передбачає застосування таких методів:

1. Самостійна робота з якісним навчально-методичним комплексом, що має аудіо та відео супровід. Вивчати мову починаючи із інтродуктивного рівня можна власними зусиллями. Серед визнаних навчально-методичних комплексів за якими можна самостійно опанувати англійську мову на інтродуктивному рівні слід виокремити: New Headway (Beginner), FACE2FACE (Starter), UpStream (Beginner), Straightforward (Beginner), NEW Opportunities (Beginner), NEW Cutting Edge (Starter), New English File (Beginner) тощо.

2. Консультації високопрофесійних фахівців. Вони допоможуть уникнути помилок, пов'язаних із неправильним розумінням навчального матеріалу, запобігти подальшому перенавантаженню. Консультації високопрофесійних фахівців сприятимуть побудові індивідуальної якісної навчальної програми з вивчення англійської мови, допоможуть забезпечити високу інтенсивність та зручний темп самонавчання. Сучасні можливості дозволяють знайти вчителя-консультанта через Інтернет на платформах Preply (<https://preply.com/ua/>), Parta (<http://www.parta.com.ua/repetitors/lang/english/>) та “Ваш репетитор” (<http://ua.repetitors.info/>). Консультації можуть відбуватись як при безпосередніх зустрічах так і за допомогою програмного забезпечення для Інтернет-телефонії VoIP (Skype, QuteCom, Gizmo5,

Ekiga та ін.). При підборі педагога-консультанта доцільно звертати увагу на такі критерії: філологічна освіта, стаж викладання, отримані міжнародні сертифікати, досвід перебування за кордоном.

3. Вивчення граматики. На основі знань про будову і форми слова, речення та словосполучення доцільно будувати подальше навчання. До джерел вивчення граматики можна віднести on-line ресурси Easy-English (<http://easy-english.com.ua/english-grammar>) та Engblog (<http://engblog.ru/category/grammar>), довідники [1; 6], посібники [13] тощо.

4. Формування та розширення лексичного запасу. У процесі занять з вивчення англійської мови доцільно записувати незнайомі терміни та повторювати вивчені. Намагатися запам'ятовувати не лише окремі слова, але й цілі фрази, що є найбільш вживаними. Закласти основу лексичного запасу допоможе вивчення 1500 базових слів та 1000 поширених висловів на сайтах English Speak (<http://www.englishspeak.com/ru/>), Most popular English words (<http://en-to-ua.blogspot.com/>) або на інших відповідних інтернет ресурсах (див. <http://melni.me/60-sajtiv-dlya-vyvchennya-anglijskoyi-movy>). З ефективними методами запам'ятовування слів та словосполучень англійською мовою можна познайомитись на інтернет порталах Teacheng Info (<http://teacheng.info/theory/articles/how-to-learn-vocabulary>) та Enguide (<http://enguide.ua/ua/magazine/5-sposobov-uvlechit-slovarnyy-zapas-anglijskogo-yazyka>).

5. Читання нескладних текстів англійською мовою. Наприклад, авторитетні видавництва Penguin та Cambridge University Press, випускають спеціальні серії, зрозумілі навіть початківцям. Окрім цього, на спеціалізованих порталах Easy-English (<http://easy-english.com.ua/teksty-dlya-chytannya-na-anglijskij-movi>), Opentalk (<https://opentalk.org.ua/grammatag/382>; <http://teacheng.info/reading>) та Eacheng Info (<http://www.slideshare.net/lesykviktor/1000-37941836>) можна знайти короткі тексти з нескладною лексикою для прочитання.

6. Слухання новин та простих подкаст. Наприклад, на сайті Audio English (<http://www.audioenglish.org/>) записи в розділі Practical English містять корисну розмовну лексику на кожен день. Для того щоб бути в курсі актуальних подій на сайті News in Levels (<http://www.newsinlevels.com/>) викладають оригінальні відеорепортажі, а також адаптовані версії новин для тих, хто починає вивчати англійську.

7. Активне використання youtube-каналів з вивчення англійської мови для студентів. Наприклад, на канал “Навчання з Дженніфер”

МЕТОДИКА САМОРОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ

(<https://www.youtube.com/playlist?list=PL0A0C8CFFE9712B76>) крім уроків для початківців, є окремі курси, присвячені пунктуації, швидкому мовленню та фразовим дієсловам.

8. Застосування на практиці набутих знань. Зокрема, після вивчення кількох нових слів доцільно скласти з них дотепну історію, опанувавши Past Simple – написати коротке оповідання, де всі дієслова будуть у минулому часі.

9. Опанування англійської мови в ігровій формі. Професійно відібраний on-line контент на порталі British Council (<http://learnenglish.britishcouncil.org/en/fun-and-games>) допоможе навчатися граючи.

10. Вивчення скоромовок англійською мовою. Скоромовка допомагає ввести елемент гри у процес формування та удосконалення уміння правильної вимови схожих одне на одного англійських слів, сприяє розвитку вільного та швидкого мовлення.

Володіння англійською мовою на рівні A2 передбачає: розуміння ізольованих фраз та широко вживаних виразів, що використовуються у повсякденному спілкуванні, сферах особистого побуту, сімейного життя, здійснення покупок, місцевої географії, роботи; здатність спілкуватись у простих і звичайних ситуаціях, де потрібен простий і прямий обмін інформацією на знайомі та звичні теми; уміння описати простими мовними засобами вигляд свого оточення, найближче середовище і все, що пов'язане зі сферою безпосередніх потреб [2].

Методика саморозвитку англійської компетентності майбутнього педагога на рівні A2 передбачає застосування таких методів:

1. Активне вивчення нових слів. Поповнення словникового запасу слід здійснювати, застосовуючи відповідні методи запам'ятовування та спеціальне програмне забезпечення, зокрема Anki (<http://ankisrs.net/>) та Memrise (<https://www.memrise.com/>), а також цікаві мобільні додатки, наприклад, Fun Easy Learn (<http://www.funeasylearn.com/>) та DuoLingo (<https://www.duolingo.com/>). Вивчати десять нових слів щодня допоможе EasyTen (<http://www.easyten.ru/>), а робити це через асоціації з картинкою можна, використовуючи візуальний словник від Merriam-Webster (<http://www.visualdictionaryonline.com/>). Особливу увагу доцільно приділяти фразовим (phrasal verbs) та неправильним дієсловам (irregular verbs). Разом з цим, проходження тестів на порталі English Test Store (http://englishteststore.net/index.php?option=com_content&view=article&id=11404&Itemid=276) допоможе перевірити рівень опанування нової лексики.

2. Створення для себе англійського середовища. Доцільно не лише встановити на комп'ютері (або на планшеті чи смартфоні) спеціалізовані навчальні додатки, але й змінити мову усіх програм, сайтів та робочого стола на англійську.

3. Повторення вивченого. Це не завжди цікава, але ефективна складова навчання. Німецький вчений Герман Еббінгаус (1805 – 1909 рр.) довів, що ми починаємо забувати інформацію відразу після того, як її отримали, а наприкінці дня в пам'яті лишилося всього третина знань. Тому усвідомлений перегляд списку вивчених слів, короткий переказ уроку або виписування нової лексики при читанні книжки чи перегляді серіалу сприятиме закріпленню отриманих знань у пам'яті.

4. Слухання на англійській мові тематичних відео та аудіо сюжетів. Наприклад, на порталі British Council можна знайти дотепний серіал про трьох друзів (<http://learnenglish.britishcouncil.org/en/big-city-small-world>) або цікаві розмови сучасників з простою лексикою в швидкому темпі (<http://learnenglish.britishcouncil.org/en/elementary-podcasts>). Для того щоб оволодіти корисними в побутових ситуаціях словами ефективним є використання ресурсу DailyESL (<http://www.dailyesl.com>).

5. Читання нескладних текстів англійською мовою. Їх можна знайти на спеціалізованих Інтернет порталах Easy-English (<http://easy-english.com.ua/teksty-dlya-chytannya-na-anglijskij-movi>) Open Talk (<https://opentalk.org.ua/grammartag/382>), Teacheng Info (<http://teacheng.info/reading>) та Slideshare Net (<http://www.slideshare.net/lesykviktor/1000-37941836>). В нагоді стануть цикли коротких есеїв на сайті ESL Fast (<http://www.eslfast.com/begin4>) та навчальні видання за методом відомого російського філолога, полігота, автора серії книг з вивчення іноземних мов Іллі Франка (<http://www.ex.ua/80015548>; http://aldebaran.ru/series/metod_chteniya_ili_franka). У його працях представлені всесвітньо відомі сюжети зі спеціальною послідовністю оригінального та перекладеного тексту. Це дає можливість читачу одночасно бачити як оригінальний текст, так і його переклад. Зазначений метод читання допомагає не лише пасивно опановувати іноземну мову, але сприяє активізації розмовного мовлення та спілкування. Автор рекомендує приділяти роботі з текстами регулярно по 1 – 2 години в день [6].

6. Слухання англійського радіо (<http://englishtexts.ru/radio>; <http://begin-english.ru/radio>). Це допоможе звикнути до невідомих англійських звуків та з часом їх розуміти й точно імітувати.

7. Перегляд улюблених фільмів в оригіналі, але

МЕТОДИКА САМОРОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ

з українськими або російськими субтитрами (<http://vasabi.tv/video/movie>; <https://www.tvzavr.ru/genres/Filmy-s-subtitrami>). Це сприятиме покращенню сприйняття та розуміння англійської мови, запам'ятовуванню лексики.

8. Повторення англомовних скоромовок. Це забезпечуватиме позитивну динаміку формування та удосконалення уміння правильної вимови слів та вільного, швидкого мовлення.

9. Усне спілкування англійською мовою. Доцільно систематично відвідувати розмовні клуби. Це можуть бути обговорення фільмів, додаткові заняття при школі англійської або просто зустрічі з ентузіастами на чолі зі знавцем мови. Найпопулярнішими сервісами з пошуку співрозмовників у on-line режимі є *Italki* (<https://www.italki.com/home>) та *Livemocha* (<http://livemocha.com>). Перевірку правильності вимови слів можна здійснювати за допомогою Інтернет ресурсу *Howjsay* (<http://howjsay.com>).

10. Письмове практикування англійської мови за допомогою листування у соціальних мережах (<https://www.facebook.com>; <https://www.linkedin.com> тощо) та написання вправ-диктантів. На сайті *Dictation Online* (<http://www.dictationonline.com/>) можна знайти прості тексти, уривки з художніх творів на основі яких можна перевіряти правопис. Це дозволить не тільки навчитися сприймати мову на слух, правильно писати, але й запам'ятовувати розповсюджені фрази [10].

Висновки. Саморозвиток англомовної компетентності є важливим компонентом сучасної підготовки та самопідготовки майбутнього педагога впродовж навчання у вищому педагогічному навчальному закладі. Він має здійснюватися у таких напрямках: мовний, мовленнєвий та лінгвосоціокультурний. Саморозвиток англомовної компетентності є тривалим процесом системної та регулярної самоосвітньої та самовиховної діяльності майбутнього педагога. Його доцільно реалізовувати поетапно відповідно до рівнів володіння мовою (інтродуктивний (A1), середній (A2), рубіжний (B1), просунутий (B2), автономний (C1) і компетентний (C2). Кожному з рівнів властива специфічна методика його опанування. Її застосування забезпечує саморозвиток англомовної компетентності майбутнім педагогом. Його результативність підвищиться на засадах використання сучасних інформаційних ресурсів та технологій навчання.

До перспективних напрямів подальших досліджень можна віднести розробку методики саморозвитку англомовної компетентності майбутнього педагога на рівні B1-C2, а також формування мотивації до його здійснення.

1. Верба Л.Г., Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник: Мова англ., укр. / Верба Л.Г., Верба Г.В. – Київ: ТОВ “ВП Логос-М”, 2008. – 352 с.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. С.Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

3. Закон України “Про вищу освіту” (2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

4. Зязюн І.А. Педагогічна професія в контексті двох парадоксів / Іван Зязюн // Професійна освіта: педагогіка і психологія: пол.-укр., укр.-пол. щорічник / за ред. Тадеуша Левовицького Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. – Ченстохова; Київ: [б. в.], 2012. – Вип. XIV. – С. 83 – 92.

5. Маніфест національної програми вивчення та популяризації іноземних мов “Go Global” [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://goglobal.com.ua/files/manifest.pdf>.

6. Метод читання Іллі Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: – <http://кни-лангclub.in.ua/blog/metod-chitannya-illi-franka.html>.

7. Мясоедова С.В. Англійська мова. Граматичний довідник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / С.В. Мясоедова. – Х.: Право, 2005. – 72 с.

8. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам” (2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16/page>.

9. Національна програма “Україна Speaking” [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://uaspeaking.org/about>.

10. Національна програма “Україна Speaking”: покроковий гайд для тих, хто хоче вивчати англійську [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://uaspeaking.org/post/wTzBRWfm57PW6MvqY>.

11. Національна програма вивчення та популяризації іноземних мов “Go Global” [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://goglobal.com.ua>.

12. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А.В. Ставицький, Ю.М. Рашикевич, Ж.В. Таланова; за ред. В.Г. Кременя. – К.: ТОВ “Видавничий дім “Плеяди”, 2014. – 100 с.

13. Практична граматики англійської мови з вправами: Базовий курс: Посібник для студентів вищих закладів освіти та середніх навчальних закладів з поглибленим вивченням англійської мови / За ред. Л.М. Черноватого та В.І. Карабана. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 248 с.

14. Указ Президента України “Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні” [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.president.gov.ua/documents/6412015-19560>.

Стаття надійшла до редакції 05.10.2016